

Jong geleerd, oud gedaan

Dreumesen en peuters ontdekken hun zintuigen

Tekst en foto's: lty Busstra

Ra ra, wat loopt daar in het gras? Wat kruipt daar in het zand? Wat spettert daar in de waterplas? Het is geen kevertje, regenworm of vogeltje. Er loopt, kruipt en spettert een lief klein volkje dat buiten van alles komt beleven want elke dag van het jaar is het buiten spannend.

Zeven ochtenden komen dreumesen en peuters samen met hun moeders in de ontdektuin van 'De Kleine Tuinman' om het buiten zijn te beleven. Elke ochtend richten we ons op een speciaal zintuig. Dat wil niet zeggen dat er geen ruimte is voor andere zintuigbelevissen, het vloeit in elkaar over. De kinderen zelf hebben natuurlijk ook een stem, het is 'hun' ochtend. Zo was er de afgelopen jaren een meisje dat steevast naar de pannen liep en daar bezig wilde met water. Met je moeder achter je voel je je veilig om stapjes te nemen op het uitnodigende pad en te onderzoeken wat je tegenkomt. Als je nog geen stapjes maakt kruij je desnoods de buitenruimte tegemoet. Als volwas-

senen volgen we dan de kinderen, die geven soms duidelijk aan waar hun behoefte ligt. Onze rol als begeleider is dan afwachtend en observerend. Maar iets nieuws aanbieden betekent soms even een omweggetje maken en je laten verrassen, van beide kanten.

Doorwerkpak

Met elkaar beginnen we de ochtend in de kabouterkring, waar de kinderen op de kabouter-stammetjes mogen zitten. Een handpop heet elk kind welkom en heeft in zijn mandje iedere keer een verrassing. Het is iets uit de tuin en heeft te maken met het zintuig van deze dag. Dan kunnen we op pad, want stil zitten is niet des kinds. Herhaling

Roeren met de lepel in de pan met water en overgieten, let op de 'doorwerkpakken'.

wel, dus elke ochtend ziet er qua indeling hetzelfde uit en we volgen iedere keer hetzelfde kabouterpad. Heerlijk warm ingepakt in een ski-pak of speciaal regen/speelpak, een 'doorwerkpak' dat zo gemakkelijk over de kleren past en met laarzen aan, kunnen ze hun gang gaan. Hoe hoog het gras ook is of hoe scheef de volle lepel met water ook giet, het deert ze niet. En ook de moeders leren dat je op deze manier de kinderen hun gang kunt laten gaan, zonder je druk te hoeven te maken over 'vies' zand en nattigheid. Het zou jammer zijn als je een jong kind remt in zijn spel of onderzoek, door steeds te waarschuwen of door het zelfs weg te halen bij iets boeiends. Als wij als volwassenen op de ach-

tergrond blijven, zien we het snel genoeg als een situatie te gevaarlijk is of als er iets in de mond wordt gestopt dat niet zo fijn is. Logisch is natuurlijk wel dat er geen giftige bessen en bladeren in de buurt groeien en dat het water waar in de pannen mee gespeeld wordt drinkwater is. "Een hap zand is goed voor de weerstand", zeggen we en een blauwe plek hoort er nu eenmaal bij. Toch valt niet te snel ingrijpen of optillen heus niet altijd mee.

Op ontdekking

Eenmaal op ontdekkingsstocht gaan we op zoek naar kabouterpjes die zich verstopt hebben in de ontdekkings-tuin. Gaandeweg komen we allerlei elementen tegen die jonge kinderen

aanspreken. Alles wordt aan een zorgvuldige inspectie onderworpen. Een vingertje peutert aan de schors van de boomstronk: ja, het kan er af. Een hand knijpt open en dicht in het zand, o het is zacht en warm, verbazing en een lach op het gezicht. Kan die vinger ook in dat slakkenhuisje? Nee, daar woont al iemand.

Uitdaging op maat

Iedere ruimte heeft voor elke leeftijd wel iets te bieden, mits uitdagend ingericht. Jonge kinderen genieten eindeloos van heuveltjes, waar ze steeds weer op en af kruipen of lopen, soms met wankel evenwicht maar de voldoening straalt van hun gezicht. 'Zelf doen'

Hè, er spat iets op mijn hand en dat voelt gek.

Samen kan ik het!

is dan ook de meest gehoorde uitspraak van een peuter. Als er hulp nodig is, omdat ze ook in de boom willen zitten of op een grote kei, vragen ze die door met de armen omhoog te gaan staan. Laag uitgroeiende wilgen zijn voor jonge kinderen ideale klimbomen, ze worden heel gauw handig om er zelf in te komen. Klauteren of al zittend schuiven over omgevalen boomstammen daagt hen uit, vooral als je dan ook nog ergens komt. Als je nog niet kunt lopen kruip je door een greppel van zand en door het hoge gras, dat grappig kriebelt aan je gezicht. Heerlijk is het om je te verstoppen achter een boompje en blij te zijn als je gevonden wordt. Ook kunnen dreumesen al fijn met zand spelen, het zand door je handen laten lopen of een kastanje

verstoppen en weer opzoeken zijn nieuwe ontdekkingen. Water in pannen en teilen of in een veilig omheind poeltje zal altijd aantrekkingskracht hebben op de jonge kinderen. Blijf er altijd bij voor de veiligheid, maar beleef het plezier mee als er gespet en gespat wordt. Soms is het verrassend dat door het geklieder ook nog fijn plassen ontstaan waar de peuters heerlijk in gaan springen.

Kleine diertjes

Behalve veel bewegen is heel stil zitten kijken naar kleine beestjes ook leuk. Als de moeder zich dan in kan houden omdat ze er zelf niet zo dol op is, krijgt het kleintje de kans om even de regenworm te

aaïen of een pissebed op zijn hand voelen. Wat je als moeder voorleeft is van groot belang voor de reacties van het kind. Wijs ze op beestjes, op geluiden van vogels of de wind maar wacht ook eens af waar het kind mee komt en toon interesse. Draag dreumesen eens in de draagzak rond en aai samen de bomen en bladeren, zoek een stam met mos en een stam met verschillende bast en laat de handjes eraan voelen. Laat de dreumesen ook eens in de bladeren rollen en kruipen, geef ze stokjes in handen om mee te tikken of laat druppeltjes water vallen op het handje. Verbazing op het gezichtje laat zien dat op deze leeftijd al heel veel te beleven valt.

Verrassende geurtjes

Peuters kunnen al meer zelf en zijn erg gericht op eten en ruiken. Doe eens voor hoe je met blaadjes van de munt of citroenmelisse je handen gaat 'wassen' en snuif de geur op, liefst de volgende keer weer. Zo kunnen er vele kleine rituelen ontstaan die wezenlijk voor de kinde-

Weer een tak hoger!

lijf en alle zintuigen. Als we de buitenruimte inrichten met oog voor alle zintuigen biedt dit voor jonge kinderen heel veel kansen.

Zo leeft en beleeft het jonge kind de wereld, zijn wereld, om zich heen. Voor onze begrippen is die wereld klein, maar voor hen heel groot(s). Als we dit oprecht meebelevens verandert ook onze wereld. Je kunt er dan niet meer omheen om de tijd te parkeren en je te laten verwonderen, ontroeren en verleiden om de dag te plukken zoals deze zich aan je voorstelt. Bestaat er een mooiere uitdaging?

Ity Busstra is initiatiefnemer van 'De Kleine Tuinman' in Dedemsvaart.

Zie: www.dekleinetuinman.nl

Overal waar in het artikel moeders staan genoemd kan natuurlijk ook vaders, opa's, oma's, volwassenen, begeleiders enzovoorts gelezen worden!

ren zijn. Ook de vruchten die je kan plukken of de bloemen die je kunt eten, zoals oostindische kers of madeliefjes, zullen ze als eerste laten zien aan iemand die dat nog niet kent. Let wel op dat het 'fris-se' plaatsen zijn waar de bloemen geplukt worden, niet in bermen of plekken waar honden komen.

Een wereld die verbaast en verwondering oproept en zich ook aan ons als nieuw laat zien. Waar niets een naam heeft en alles gezien wil worden, gehoord wil worden, geroken en vaak ook geproefd wil worden, waar alles vooral gevoeld en beleefd wil worden, met het hele

Samen genieten

Het fijne aan jonge kinderen is dat ze onbevreesd alles omarmen wat ze tegenkomen en zonder verwachtingen de wereld verwelkomen zoals ze is. Met elke stap is er weer een nieuw uitzicht en na elke bocht een nieuwe ervaring. Wat kun je als begeleider van dit jonge kind mee-genieten van de wereld die zich nu op de meest vriendelijke manier laat zien. Een wereld die opeens heel klein wordt, waar alles zich afspeelt op de vierkante centimeter.

